STICUSA
KNIPSELKRANT 19

Amigoe
DINSDAG 27 DECEMBER 1983

In het Spaanse Fuerte Ventura is op 75-jarige leeftijd overleden FRITS VAN DER MOLEN, oud-redacteur van Elseviers Magazine, samen met wijlen dokter Chris Engels tevens een van de oprichters van het tijdschrift De Stoep. In de jaren '30 was hij vanuit Nederland naar Curacao vertrokken waar hij werkte bij de firma Maduro. Hij maakte er kennis met mr Eduard Elias, in de oorlogsjaren de censor op Curacao (lees daarover spoedig meer in de Napa), die later in Elseviers Weekblad Preatvaria zou schrijven. In de oorlog was Van der Molen mede-oprichter van De Stoep, het enige vrije Nederlandse literaire tijdschrift waarin mensen als Adriaan van der Veen, Siegfried van Praag, Jan Greshoff, Simon Koster en dezelfde Eduard Elias schreven. In 1942 ging Van der Molen naar New York waar hij voor het persbureau Aneta werkte en in 1947 trad hij in Nederland bij Elsevier in dienst. Tien jaar geleden ging Van der Molen met pensioen, maar hij kon het werken niet laten. Hij zat in Spanje voor Elsevier.

*****

De Beurs
Woensdag 28 december 1983

WILLEMSTAD - Gisteravond arriveerde op de Curaçaose luchthaven de vermaarde viool-virtuoos Ruggiero Ricci. Dankzij de medewerking van Charles Sweers, een goede vriend van Ricci, lukte het Henri Sweers, ITAPRO, om Ricci voor een concert in Centro Pro Arte te kontrakteren. Het concert vindt vanavond plaats. Op de foto v.l.n.r. Charles Sweers, Ruggiero Ricci, mevrouw Ricci en Henri Sweers.

Amigoe

DONDERDAG 29 DECEMBER 1983

Reïncarnatie van de grote Paganini?

Ricci is hoogtepunt van muziekjaar 1983

HET CONCERTMINNEND publiek van Curaçao heeft gisteravond in Centro Pro Arte het muzikaal hoogtepunt van dit jaar beleefd. Niet minder dan de beroemde violist Ruggiero Ricci heeft het niet beneden zijn waardigheid geacht ons kleine Curaçao met zijn grote kunnen te laten kennismaken.

Het is alleen voor de heel groten weggelegd om een publiek de hele avond met een soloviool-recital te boeien. Zonder ander begeleidingsinstrument wordt er heel wat van een solist geëist, maar Ricci heeft ons allerminst teleurgesteld. Zijn ongeëvenaarde virtuositeit en warme toon doet iedereen vergeten dat het maar één man is, die, klein van gestalte op een schijnbaar immens podium de hele zaal in de ban brengt van zijn spel. Zijn prachtige Stradivarius uit 1734 bezit alle kenmerken van de meesterviool: de grote toon, de egaliteit over het hele toongebied. Ricci heeft die kwaliteiten ten volle uitgebuit. Tot in het uiterste pianissimo als in een fortissimo blijft de toon zingen, zonder ooit rauw te gaan klinken. Als het nú al mooi klonk, hoe moet die viool dan wel in een goede concertzaal klinken?

Wat het programma betreft: voor de pauze werken van Bach en de derde Sonate van Isaye. De twee werken van Bach, de eerste Sonate en de bekende Chaconne, werden gekenmerkt door een rust en bezonkenheid, schijnbare (!) eenvoud, tot in het Presto met zijn vindingrijke fraseringen nergens gejaagd, zuiverheid van dubbelgrepen, kortom, een Bach die iedere violist zich wenst.

Daarna de derde Sonate van de Belgische violist Eugene Isaye, wat mij betreft het muzikale hoogtepunt van de avond. Zó klinkt Isaye, Zó klinkt een Stradivarius, en zó speelt Ricci, wat wil je nog meer.

Na de pauze werd op de uiterlijke toer overgeschakeld. Kortere werken van Kreisler, Wieniawski, Tarrega, Ernst en, natuurlijk, Paganini. Wat H.W. Ernst in zijn Concertvariaties op een Iers volksliedje een violist voorschotelt hou je niet voor mogelijk, maar voor Ricci is nu eenmaal niets onmogelijk, en met hetzelfde speelse gemak toverde hij als laatste nummer de 24ste Caprice van Paganini klinkend en klaterend tevoorschijn.

Een meer dan enthousiast publiek wist hem tot een (helaas maar één) toegift te bewegen: een aan gitaarliefhebbers bekende Ballade van een anonieme componist uit de 14e(?) eeuw. Is Ruggiero Ricci de incarnatie van de grote Paganini, zoals in het begeleidend schrijven in het programma gesuggereerd wordt? Je zou het haast geloven.

LANDHEER

Albert Helmans historie van Carib tot Bouterse:

”De Antillianen hebben geleerd, de Nederlanders niet”

”Een mens wordt wat hij eet. En daarbij komt dat een mens ook ruikt naar wat hij eet. De reuk van de mens bepaalt de onderlinge aantrekkingskracht. In dat opzicht zijn we nog altijd zoogdieren. Een van de redenen waarom er zoiets als racisme bestaat, is omdat er groepen van mensen zijn die elkaars reuk niet verdragen. Het is niet een kwestie van kleur, geloof ik. Ons reukorgaan speelt nog altijd een hele grote rol in onze levensvoering, hoewel dat in de westerse beschaving miskend wordt”.

Klein, maar met indringende ogen zit Albert Helman naast me op de bank in zijn Hilversumse woning. We praten over zijn meesterwerk ”De foltering van Eldorado” waarin hij de geschiedenis van de vijf Guyana's behandelt. Albert Helman heeft daarin ook oog voor dingen die de geschiedenis tot nog toe niet haalden, zoals het voedselpatroon. Een van de eerste zaken die de verschillende Indianenstammen in het verleden gemeen hadden, was hun voedselpatroon. Een van de weinige dingen die de verschillende Surinaamse bevolkingsgroepen tegenwoordig gemeen hebben, is het eten van rijst.

Betekent dit dat Suriname op weg is een echte natie te vormen? Helman: ”Een uniform voedselpatroon heerst nog niet in Suriname. Rijst is maar één onderdeel van het hele voedselpakket. De kruiden die Hindoestanen gebruiken, zijn heel anders dan die de Creoolse Surinamers gebruiken. Aan een van de meest essentiële voorwaarden van natievorming is dus nog niet voldaan”.

DOOR
B. JOS DE ROO

”Maar er zijn meer voorwaarden, zoals de taal, een stuk gemeenschappelijke historie, de onuitgesproken idealen, de dagdromen, wat men wenst, wat men hoopt, de levensstandaard, zo zijn er nog een aantal dingen die allemaal eigenlijk min of meer parallel moeten lopen. Ze moeten gelijkgericht zi n, voordat men kan spreken van een echte natievorming”.

Toch ziet Helman Venezolaans, Brits, Nederlands, Frans en Braziliaans Guyana in de toekomst weer als één gebied. Zijn belangrijkste stelling is, dat het gebied vroeger een eenheid was en het weer zal worden. Helman: ”De historische verschillen zullen op den duur verdwi nen. De taalkwestie die een zeer grote rol speelt, lost zichzelf op, zoals ze in Europa ook bezig is op te lossen.

En wij, bewoners uit de hele regio, kennen het verschijnsel van de meertaligheid maar al te

> De militaire coups in Suriname gingen steeds op dezelfde manier.

goed. Voor het overige zijn de belangen identiek. Men heeft deze landen kunstmatig van elkaar gescheiden gehouden, maar zodra dat niet meer gebeurt, drijven ze vanzelf weer naar elkaar toe. Men ziet dat al met de drie centrale Guyana's gebeuren.

De Braziliaan bemoeit zich nu ook met Suriname en de Venezolaan bemoeit zich maar al te intensief met Brits Guyana, dus dat gebeurt vanzelf. Ik zou haast zeggen: dat zijn organische aflopen. Ik trek de lijnen door naar een zeer nabije toekomst. Iets wat in vroegere tijd van nature gegroeid is, wat daarna kunstmatig uiteen gebogen is, dat heeft altijd weer de neiging om bij elkaar te komen".

ZWERFSTAMMEN

Maar ook al was het gebied vroeger een eenheid, tot natievorming is het nooit gekomen. Bij de Indianen had dat een heel duidelijke oorzaak volgens Helman. "Het blote feit dat ze al hun energie moesten besteden om in hun levensbehoeften te voorzien, heeft gemaakt dat ze geen hogere culturen konden ontwikkelen. In een gebied waar surplus-voeding komt, kan je soldaten onderhouden, kun je handwerkslieden bekostigen, bouwwerken maken, en irrigatie aanleggen. Dan komt er welvaart en zo ontstaat een staat met al zijn instituties. Maar als je nomade bent, die van de hand in de tand leeft, en van het ene eind van de wereld trekt naar het andere om te kunnen bestaan, dan kan geen staat ontstaan. De stammen waren te klein om een natie te vormen. Zelfs waar ze talrijk waren, zijn ze door de kolonisators gedecimeerd en voortgejaagd naar gebieden waar ze moeilijker konden bestaan. Dat heeft gemaakt dat ze als naties verdwenen zijn. Wat er nog over is, zijn zwerfstammen".

Ook de Europese kolonisten maakten geen natie. Helman: "Die hebben dat nooit gewild. Ze kwamen om zo snel mogelijk rijk te worden en weer weg te gaan. Dat waren nooit blijvers".

Heel vaak wijst Albert Helman in "De foltering van Eldorado" erop, dat de grondtoon van de koloniale politiek het verdeel-en-heers-principe was. "Dat was om de doodeenvoudige reden, dat ze het anders niet aankonden. Die koloniën waren verspreid en de kolonie van een ander zat er vlak naast. Dat moest uit elkaar gehouden worden. En intern moest hetzelfde gebeuren. Het waren betrekkelijk kleine aantallen Europeanen die er kwamen en die daar de baas moesten spelen over grote groepen mensen. Die moesten ze dus zoveel mogelijk uit elkaar houden. Dat is altijd de politiek geweest. Niet alleen van Nederland, maar van alle Europese mogendheden die daar zijn gaan koloniseren".

KANNIBALISME

Een van de schitterendste passages uit "De foltering van Eldorado" is Helmans analyse van Columbus' berichten over diens eerste ontmoeting met Indianen. Columbus paste meteen al de verdeel-en-heers-politiek toe, door de Arawak tegen de Carib uit te spelen. Helman: "Hij moest motieven hebben om een onderdrukkingspolitiek toe te passen die eigenlijk in strijd was met zijn christelijke beginselen. Hij zocht dus naar flagrante overtredingen van wat voor een christen essentieel was. Dat waren in hoofdzaak de sexuele vrijheid die hij daar constateerde, de homosexualiteit die hij oppervlakkig waarnam en die hij ook niet pikte, het ombrengen van kinderen die teveel waren en vooral ook het kannibalisme. Dat waren allemaal theologische motieven om ze uit te roeien. Daarnaast had hij wel Indianen die mee wilden werken. Hij ging ze dus tegen elkaar uitspelen. De Arawakken waren het over het algemeen rustiger en vreedzamer, hoewel ze dezelfde zeden en gewoonten hadden als de Carib, maar die waren de agressieven, dus hij had geen keus. Al wat Carib was, daar is het woord kannibaal van afgeleid, dat ging eraan.

Dat kannibalisme deden ze niet voor de grap. Ze zeiden bijvoorbeeld: "De vijand

> De liefde voor de Oranjes berust op boerenbedrog.

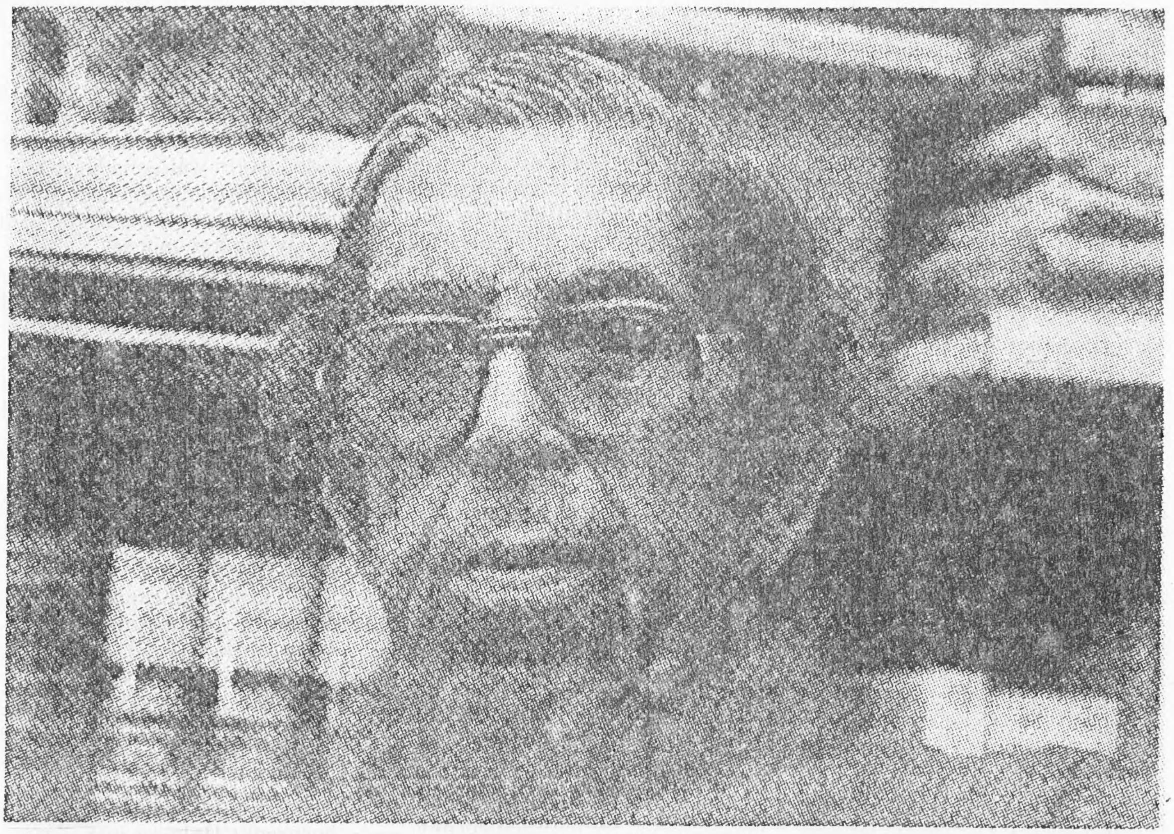
heeft een zekere kracht gehad. We kunnen ons de kracht van die vijand eigen maken, door hem op te eten". En in hele moeilijke levensomstandigheden zeiden ze: "Er gaat iemand dood en er gaat zoveel proteïne verloren, waarom zouden we ons die niet eigen maken in plaats van het over te laten aan insekten en wurmen?"

Amper heeft Columbus een Indiaan gezien, of hij meent al te weten hoe hij is. Dat vindt Helman typerend voor de houding van de westerling sindsdien. "Even kijken, en dan heb je het door, want het is toch niet veel bijzonders. Men heeft zich dus weinig moeite getroost om door te dringen tot de werkelijke beweegredenen en oorzaken van zo'n cultuur. Dat is dóór blijven bestaan tot bijna op de huidige dag. Pas nu heeft men bijvoorbeeld door, dat zo'n vreemd gebruik als de couvade, waarbij de vader tijdens de bevalling van de moeder in de hangmat gaat liggen en verzorgd wordt, dat dat een heel diepe betekenis heeft. De man die dat doet geeft niet alleen het bewijs dat hij de gever van de ziel van het kind is, wat nog veel moeilijker en subtieler en gevaarlijker is dan de geboorte van het lichaam. Hij geeft ook tegenover de hele gemeenschap te kennen: Ik ben de vader".

Albert Helman beschrijft de geschiedenis bewust vanuit het standpunt van de inboorling. Hij maakt zich helemaal niet druk over de vraag of de koloniën het moederland nu wel of geen geld opgeleverd hebben. Helman beschrijft alleen datgene, wat voor de bewoners van het land zelf van belang is. "Dat heb ik heel bewust gedaan. Er is allerlei koloniale geschiedenis geschreven en ik heb me nooit geroepen gevoeld om dat nog eens over te doen. Het heeft me altijd dwars gezeten, dat men de dingen van Europa uit zag. Maar hoe ziet men het vanuit de Guyana's? En zo ben ik ertoe gekomen om dit te schrijven. Ik heb het alleen maar geschreven omdat een ander het niet deed. Ik heb wel veel aan geschiedenis gedaan, maar ik heb me nooit geroepen gevoeld om historicus te zijn. Eigenlijk heb ik geschiedenis bestudeerd om eventuele historische romans te kunnen schrijven".

BOERENBEDROG

Een oordeel schuwt Albert Helman niet. Het hele Huis van Oranje krijgt een veeg uit de pan met de zin: "De Oranjes waren altijd al vaardig in het ontdekken van een daalder, als ze die zagen liggen". De liefde voor het Koningshuis die er op de Antillen en in Suriname is, berust volgens Helman op boerenbedrog. "Dat heeft men de mensen gewoon aangepraat. Men heeft Willem III als de bevrijder van de slaven voorgesteld, terwijl hij alleen maar stille obstructie heeft gevoerd, voorzover dat constitutioneel mogelijk was. De Neder-

Racisme is geen kwestie van kleur, maar van geur

landse Handelmaatschappij was een van de grote investeringen van de Oranjes. De stadhouders kregen tien procent van wat de kapers binnen brachten.

Men heeft in Engeland nooit de Engelse koning voorgesteld als de grote bevrijder van de slaven van de Engelse gebieden. Maar hier is Willem III wel op een onzinnige manier als zodanig voorgesteld. Die arme mensen zijn erin getrapt en hebben altijd gejuicht en gedaan, terwijl er niks tegenover stond. Alle Nederlanders hebben via de belastingen betaald aan de bevrijding van de slaven, precies zoals alle Nederlanders vandaag de ontwikkelingshulp betalen met hun belastingcenten".

De geschiedenis kent verrassend veel herhalingen. Het geld waarmee de slaven vrijgekocht werden, keerde per kerende post weer terug naar Nederland. De ontwikkelingshulp na de onafhankelijkheid van Suriname kwam voor 70 tot 80% in de zakken van Nederlandse bedrijven. Helman: "Een van de dingen die mijzelf erg gefrappeerd hebben tijdens het schrijven van dit boek is de herhaling die te constateren valt in de geschiedenis. Het sterkste heeft mij dat gefrappeerd bij de militaire coupes. De aard en de wijze waarop ze tot stand gekomen zijn. Je kunt er in "De foltering van Eldorado" ongeveer tien vinden en steeds is het op dezelfde wijze gegaan. Eerst is er ontevredenheid, dan een acuut voorval, de opstand, het neerdrukken van de opstand, of een hoop bij de opstandelingen van iets nieuws en daar komt niks van terecht. Nu is natuurlijk het merkwaardige van deze allerlaatste coupe geweest, dat ze goed had kunnen aflopen, als men meteen mensen had gehad, die een behoorlijke regering opgezet hadden. Dat is niet gebeurd. Toen zijn de militairen machtsdronken geworden en ze hebben de macht in eigen handen gehouden en niet meer afgegeven. Ze hebben een schijnvertoning opgevoerd en schertsfiguren naar voren geschoven om te camoufleren dat zij de macht behielden. Nou, je kunt de macht niet toevertrouwen aan mensen die van toeten noch blazen weten. Dit loopt ook absoluut af. Onherroepelijk".

GEFRUSTREERDE STATEN

Recente gebeurtenissen zitten vaak ingebakken in de historie. Helman toont dat met de geschiedenis van de Surinaamse Staten aan. Tachtig jaar lang waren de staten noodgedwongen alleen maar een kritisch-oppositioneel praatcollege. Als ze dan echt de macht krijgen, zijn ze zo gewend alleen maar kritiek te leveren, dat ze met hun macht eigenlijk helemaal geen raad weten.

Helman: "Ja, doordat in de oude staten alleen maar gepraat kon worden. De beslissingen vielen in Den Haag in een kantoortje van het departement van koloniën. Een man in de rang van referendaris wist alles en besliste alles. Hij trok gewoon strepen door alles wat de Staten voorstelden. Dus die mensen waren verschrikkelijk gefrustreerd. Ze konden maar één ding: kritiek uitoefenen en schelden, kwaad worden, desnoods petities schrijven, waar nooit iets op kwam. En als je dat in het tachtigjarig bestaan van

de Staten steeds hebt, en ze krijgen dan een andere functie, dan heeft het lange tijd nodig voordat ze ingewerkt zijn en het begrijpen. Er is ook geen voorscholing geweest. Het is niet voorbereid. Er is niet gezegd: Nou jongens, de zaak verandert. Nee, er is zolang getraineerd met het doen van deze dingen, er is zoveel gehakketak geweest voordat het zijn beslag kreeg, dat de eigenlijke voorbereiding erbij in het gedrang gekomen is.

Er is op allerlei onderdelen gekoehandeld, maar de echte voorbereiding tot de onafhankelijkheid, die misschien een generatie lang nodig is om een mentaliteitsverandering te weeg te

Suriname kreeg een scheermes, terwijl het nog geen baard had.

brengen, die is nagelaten. Een onafhankelijkheid na eeuwenlange kolonisatie kan niet van de ene op de andere dag gebeuren. De onafhankelijkheid is Suriname opgedrongen. Er is ook nog zoiets als gezond gevoel bij de mensen. Negenennegentig procent van de bevolking van Suriname voelde: dit is niet goed op dit ogenblik. Dit kunnen we niet aan. Ze hebben het niet gewild. Vandaar ook de exodus die er geweest is. Dat doe je niet zo makkelijk, je land en je familie en alles achterlaten om in de kou te gaan zitten, ergens in de Bijlmer. Dat doe je echt niet voor je lol. Nou kan je wel zeggen: "Ja, de vleespotten van Egypte zijn daar", maar het was EGYPTE voor ze! Waarom deden ze het dan toch? Omdat ze het gevoel hadden: we zijn nog niet klaar voor de onafhankelijkheid.

Men heeft ons een scheermes gegeven, terwijl we nog kind zijn. Terwijl we nog geen baard hebben. Wat doet een kind dat een scheermes krijgt zonder dat het een baard heeft? Het snijdt zich en het snijdt zich heel erg en het kan zelfs zijn eigen hals afsnijden. Het ziet pa zich scheren en het gaat ook met zijn scheermes op z'n hals zitten. Nou, dan is hij er geweest. Het scheermes is de Surinamer op een gewetenloze manier in handen gegeven. In samenspel met een

Een man als Biesheuvel leert nooit iets.

groep schurken. Ik heb geen andere naam voor ze. Ze hebben die centen gezien en hebben gedacht: die kunnen we lekker verdelen en hoe meer Surinamers er weggaan, hoe meer er overblijft voor ons. Dat is eigenlijk in keukentaal verteld wat er gebeurd is. En in Holland hebben ze hun handen in onschuld gewassen".

Nederland had de Surinaamse Staten moeten bijstaan met des-

De oudere generatie is helemaal verpest.

kundigen, vindt Helman. "De voogd is aansprakelijk voor de gedragingen van het kind. De wettige voogd was Nederland volgens zijn eigen wetten en volgens zijn eigen wil. En toen heeft men, terwijl dit nog wel het geval was, gezegd: "Ja, wij willen niet bevoogden. Ze moeten het zelf maar doen". Maar de aansprakelijkheid was er nog altijd".

Maar staat daar niet tegenover dat Suriname meteen moord en brand schreewde, als Nederland wel wilde bevoogden? Helman: "Natuurlijk, als je de voogd bent van een onwillig kind, een lastig kind, dan begint het meteen moord en brand te schreeuwen, wanneer je voogdij uitoefent. Maar dat ontslaat e er nog niet van. Dat is alleen maar, wanneer je liefdeloos bent, wanneer je zegt: "Nou ja, laat maar gaan. Wil je een scheermes hebben? Geef het hem. Of heeft hij het scheermes weggepakt? Laat dan maar. Als hij zijn hals afgesneden heeft, zal hij het wel merken". Het is het gedrag van een ouder die zegt: "Het kind wil niet van de kachel wegblijven. Wacht even, ik zal zijn hand tegen de kachel houden, dan weet hij het voortaan". Dan is het kind verongelukt.

Kolonisator spelen brengt morele verantwoordelijkheden met zich mee. Die zijn niet uit te drukken in geld, die zi n uit te drukken in gedragingen en in houding".

LESSEN

Nederland trekt de lessen uit de geschiedenis van de dekolonisatie niet, vindt Helman. "Met Indonesië heeft men al een grote les gehad, alleen ze is niet ter harte genomen. Men had er iets van kunnen leren, maar men heeft het niet gedaan. Er is nooit behoorlijk geanalyseerd wat er eigenlijk gebeurd is bij de dekolonisatie van Indonesië door de Indonesiërs, niet door de Nederlanders. Dat wordt allemaal naar de blinde vlek geschoven. En er moet ook vooral niet te duidelijk over deze zaak gesproken worden, want dan zouden de Indonesiërs wel eens boos kunnen worden, of juist iets aangrijpen, want, nietwaar, Nederland doet nog zaken met ze".

Zal Nederland bij de dekolonisatie van de Antillen wel lering trekken uit het dekolonisatie van Suriname? Helman: "Voorzover ik het nu kan zien, heeft Nederland niets geleerd. Gaat het op dezelfde wijze met kleine varianten, verder, maar degenen die geleerd hebben van deze zaak, dat zijn de Antillianen. Maar niet de Nederlanders. En zeker niet de mensen die in de commissie zitten en voorzitter spelen en zo. Een man als Biesheuvel leert nooit iets. Geen van die politici leert ooit iets. Je wordt het trouwens niet, als je iets kunt leren".

In "De foltering van Eldorado" bespreekt Helman met enthousiasme die gebeurtenissen waarbij de mensen tot zelfwerkzaamheid kwamen. Is dat de enige oplossing voor problemen? Helman: "Dat vind ik de enige oplossing, omdat het de attitude van de koloniale opzet precies op zijn kop zet. De koloniale opzet is: de verantwoordelijkheid ligt bij de kolonisators en de anderen moeten blindelings werken. Bij zelfwerkzaamheid bepaal je zelf en doe je zelf. Vandaar dat het het enige is, wat de mensen het juiste verantwoordelijkheidsbesef bijbrengt en tegelijkertijd de noodzaak om hun capaciteiten te vergroten".

VERPEST

Vandaar dat Helman schrijft dat de vrijheid van Suriname uit Suriname zelf moet komen en niet van de Bevrijdingsraad te verwachten is. "De oudere generatie is eigenlijk helemaal verpest. Die denkt niet meer juist. Die heeft in allerlei conflictsituaties geleefd, waarbij ze allen maar konden bestaan door compromissen. En compromissen corrumperen. Maar er zijn een aantal jongeren, die wel degelijk zien hoe het moet. Die zien dat er maar twee manieren zijn om een land vooruit te helpen in economisch opzicht. En er is geen econoom ter wereld die een derde manier gevonden heeft. Er zijn er maar twee: produktiviteit, dat betekent werken, en besparingen, dat betekent zorgen dat je een ander niet nodig hebt voor je investeringen. En iets anders is er niet".

Is het zo gezien goed dat Nederland de ontwikkelingshulp aan Suriname stop gezet heeft?

Slot „Helman

"Dat wil ik niet zeggen. Die stopzetting is een noodmaatregel, een disciplinaire maatregel, een juiste maatregel, vind ik. Maar het land heeft zeker ontwikkelingshulp nodig bij wijze van aanzwengeling. Je kunt door iemand hulp te bieden, maken dat hij zijn handen niet gebruikt. Maar je moet zodanig hulp bieden dat hij zijn handen goed gebruikt. Onder andere doordat je hem goede instrumenten geeft, maar hij moet het zelf doen".

Amigoe

VRIJDAG 30 DECEMBER 1983

Onderdeel van bezuinigingen

Nederlands nieuws bij TeleAruba verdwijnt

ORANJESTAD — Om de begroting van Tele Aruba in evenwicht te brengen zullen per één januari enige bezuinigingen moeten worden ingevoerd. Tele Aruba begint bijvoorbeeld niet meer om vijf uur uit te zenden doch om half zes. Ook het goedverzorgde Nederlandse nieuws zal van de buis verdwijnen omdat er geen sponsors gevonden kunnen worden.

Directrice Mayra Maduro -Arends betreurde een en ander desgevraagd aan de Amigoe, maar het kan nu eenmaal niet anders. Hopelijk komen er verbeteringen, waardoor weer nieuwe mogelijkheden worden geschapen.

Door het wegvallen van het Nederlandse nieuws raakt Tele Aruba een van de zeer weinige programmas in het Nederlands kwijt.

Ruim anderhalf jaar heeft nieuws in het Nederlands bestaan. Margo Steenmei er, Bert Peeters, Hanneke Schellekens, Carla Hoejenbós - en korte tijd Luc van Gerven - traden op als presentator(trice). Van hen hebben Margot en Bert het nieuws tot het eind toe op de beeldbuis gebracht. In anderhalf jaar groeide het programma uit van een vrij eenvoudig opgezet programma tot een uitstekend verzorgde nieuwsuitzending. We volgden de vele gebeurtenissen in de wereld met daarnaast ook de nodige informatie over wat zich op Aruba afspeelde. Met beperkte middelen en onder dikwijls moeilijke omstandigheden werd met groot enthousiasme het werk verzet. Het Nederlandse nieuws is niet meer weg te denken in het Tele Aruba programma. Misschien wordt het toch nog geen vaarwel maar een tot ziens.

AMIGOE

ZATERDAG 31 DECEMBER 1983

Girodienst naar Veilingcentrale

Financien restauratie Landhuis Knip rond

WILLEMSTAD — De financiering van het landhuis Knip uit de sociaal-educatieve fondsen uit Nederland is rond. Verwacht wordt dat de restauratie van dit landhuis begin volgend jaar een aanvang zal nemen.

Naar de heer Schoevers van de Stichting Monumentenzorg Curacao desgevraagd meedeelde aan de Amigoe is begin dit jaar het project- dossier ingediend. De kosten voor renovatie van dit historische gebouw worden geraamd op acht ton tot een miljoen gulden.

Dit landhuis is geen eigendom van de stichting, zoals in de andere gevallen waarbij de stichting overgaat tot restauratie. Het is eigendom van het eilandgebied Curacao. Gedeputeerde mej Lucille Wout heeft evenwel besloten om het landhuis over te dragen aan de stichting. Die overdracht is voor de duur van de restauratie. Na afloop daarvan wordt hij weer terug- overgedragen aan het eilandgebied. Het eilandgebied is van plan om er vervolgens een afdeling Bandabou van de Afdeling Jeugdzaken in te huisvesten.

Het is wel zaak dat de restauratie snel op gang komt, aldus de heer Schoevers. Het is op dit moment onbewoond en raakt mede daardoor sneller in verval. Hoe eerder er ingegrepen kan worden, des te minder kans ook dat er allerlei attributen verdwijnen, tot aan trapstenen toe.

Een ander project waarmee Monumentenzorg hoopt spoedig te kunnen beginnen is de restauratie van de voormalige Veilingcentrale aan de Concordiastraat, aan het Waaigat. Na een brand is alleen het «karkas» van het huis nog overeind blijven staan. Dat was evenwel nog vol-

Amigoe
WOENSDAG 28 DECEMBER 1983

WILLEMSTAD — De heer Voges (links) reikt de plaquettes Tuaresagitur uit van de dames Henriquez (links) en Domhoff in het bijzijn van hun echtgenotes en zoon Domhoff.

Door stichting Monumentenzorg

Eerbetoon aan bewaarders erfgoed

WILLEMSTAD — "U bent niet alleen de eigenaren, maar ook de bewaarders van een stuk erfgoed", zo sprak vice- voorzitter mr ing Jacky Voges van de stichting Monumentenzorg Curaçao tot de echtparen Max Henriquez en Tom Domhoff. Ze kregen een plaquette uitgereikt voor hun verdiensten aan de lokale cultuur en architectuur, respectievelijk voor landhuis Bloemhof en het nieuwe winkelcentrum Bloempot.

In het onderkomen van de stichting boven de Manda Kas bar op het Brionplein vond in kleine kring de uitreiking plaats. De heer Voges wees er in een korte toespraak op dat de stichting Monumentenzorg in het verleden regelmatig van die plaquettes uitgaf aan personen of instanties die zich op de een of andere wijze verdienstelijk hadden gemaakt uit architectonisch of algemeen cultureel oogpunt. Die plaquettes waren toen in koper uitgevoerd. Maar dat werd zo duur dat er later vanaf gezien werd. Vanaf 1973 zijn er daarom geen plaquettes meer verstrekt.

Daar is nu verandering ingekomen. Niet dat de koperprijs zo gedaald is of de stichting zo ruim in kas is gekomen, maar omdat een nieuw soort plaquette is gemaakt van een goedkopere materie. De traditie is gisteren in ere hersteld.

Het landhuis Bloemhof aan het begin van de Santa Rosaweg ter hoogte van Zuikertuintje behoort toe aan Max en May Henriquez. In dat landhuis worden bij tijd en wijle exposities gehouden van kunst- en handenarbeid-artikelen. Enkele jaren geleden waren er bijna bulldozers door dit gebouw gegaan, ware het niet dat nog net op tijd de nodige inspanningen konden worden opgebracht binnen de DOW om dat te voorkomen.

De heer en mevrouw Domhoff en hun zoon ontvingen uit handen van de heer Voges de plaquette voor de bouwstijl van hun winkelcentrum, dat verrijst naast supermarkt Zuikertuintje. Het is gebouwd in de oude Curaçaose landhuis-stijl.

Vervolg Restauratie Khip

doende om het weer in zijn oude staat terug te brengen.

De bedoeling was aanvankelijk dat het bevolkingskantoor (de naaste buur) het zou gaan huren van de stichting. Het pand Veilingcentrale zou inderdaad voldoen aan de vereiste dat er 400 à 450 vierkante meter ruimte voorhanden was. Maar de indeling en verspreiding over drie verdiepingen maakte het toch weer minder gelukkig in de vorm van dienstverlening aan het publiek, zoals voor uittreksels uit het geboorteregister, paspoorten, identiteits- kaarten en dergelijke. Vooral tijdens de piekuren zou dat tot wanorde kunnen leiden.

Achter de Veilingcentrale staat een voormalig depôt van Moreno Brandao & Sons dat vanwege zijn lang-gerektheid eerder in aanmerking kwam als onderkomen voor «kranshi».

Ondertussen ging de stichting op zoek naar een andere instelling die van plan was om het pand na gereedkomen te huren. Zo'n huurovereenkomst heeft Monumentenzorg nodig om de exploitatie van het pand en de financiele besognes rondom de restauratie rond te krijgen. Er is vervolgens contact opgenomen met een andere nabij gelegen overheidsdienst. Met de heer Sorel van de Girodienst is uiteindelijk een accoord bereikt. "Nu de bestemming rond is, kunnen we de financiering verder afhandelen", zei de heer Schoevers. Het is de bedoeling dat de stichting daarvoor een lening aangaat. De eerste contacten zijn daarvoor al gelegd.